

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2008

Nr. 183

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juni 2008

Het coalitieakkoord benadrukt het belang van een innovatieve, concurrerende economie. Daar moeten we aan blijven werken. Essentieel hiervoor is een goed opgeleide en toegeruste beroepsbevolking. Om dit te realiseren is in december 2003 het actieplan Deltaplan Bèta Techniek in uitvoering genomen, een plan waarin een integrale aanpak van de tekorten aan bèta's en technici wordt voorgesteld. Dit actieplan wordt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uitgevoerd door het Platform Bèta Techniek (PBT). Doel van het Deltaplan Bèta Techniek is om 15% meer instroom in bèta-techniek opleidingen te realiseren in 2007 en 15% meer uitstroom in bèta-techniek opleidingen in 2010.

Het PBT stelt jaarlijks in samenwerking met de ministeries Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Economische Zaken een meerjarig beleidskader op. Hierin informeert het Platform over de voortgang van het Deltaplan Bèta Techniek en wordt een doorkijk naar het jaar erna gegeven. Met deze brief wordt u het vierde beleidskader aangeboden: «Prioriteiten voor 2008: actualisering van het meerjarig beleidskader 2007–2008». ¹ Bijgaand beleidskader voor 2008 bouwt voort op het beleidskader 2007–2008 «Kennis, kunde en kwaliteit: investeren in professionals» dat vorig jaar (Tweede Kamer vergaderjaar 2006–2007, 30 800 VIII, nr. 111) aan u is aangeboden. Het beleidskader «Kennis, kunde en kwaliteit» bestrijkt een periode van twee jaar. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Economische Zaken hebben besloten om door te gaan om de reeds ingeslagen weg: met de ontwikkeling en verspreiding van kennis, kunde en kwaliteit. Daarom is ervoor gekozen om in 2008 geen nieuw meerjarig beleidskader op te stellen, maar een actualisering aan te bieden.

Hieronder gaan wij kort in op de prioriteiten voor 2008 en de stand van zaken ten aanzien van de doelstellingen.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Voor 2008 is € 51,5 mln. voor het Deltaplan Bèta Techniek beschikbaar. In 2005 is een kasschuif vanuit 2008 van € 8,5 mln. gerealiseerd voor een versnelde uitvoering van het programma WO-Sprint. Daarnaast zijn er nog extra middelen beschikbaar voor de uitvoering van fes-projecten (zoals het Sirius programma) in 2008 en de Investeringsagenda bèta en techniek hoger onderwijs). In totaal wordt daarmee een bedrag van € 110 mln. voor bèta en techniek en excellentie door het PBT uitgezet.

Er is ten opzichte van 2007 een aantal accentwijzigingen doorgevoerd. Deze hebben betrekking op het mbo, meisjes in bèta techniek en het segment van de arbeidsmarkt:

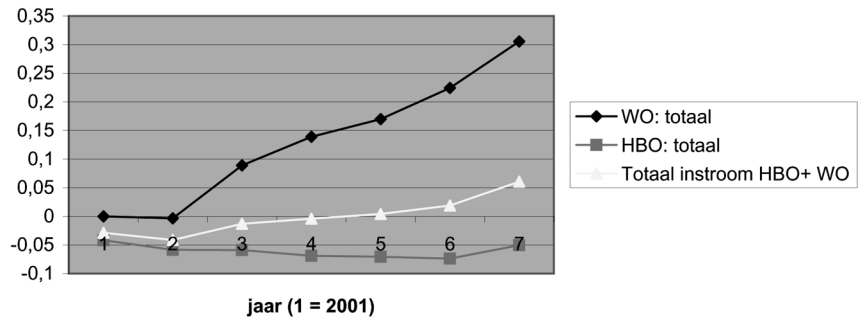
1. **MBO:** In 2008 zal er extra worden geïnvesteerd in het mbo vanwege de tekorten op de arbeidsmarkt. Het PBT streeft in 2008 naar een uitbreiding van het aantal instellingen dat meedoet in het Ambitie Programma met 10, waarbij voor de dan 25 deelnemende instellingen excellentie zal worden gestimuleerd. Ook wordt gestart met (V)MBO-innovatief. Het PBT zet met (V)MBO-innovatief in op versterking in termen van slagkracht en sturing op het gezamenlijk met instellingen aanpakken van activiteiten en thema's die van belang zijn voor zowel de realisatie van de 15% groei ambitie van de individuele instellingen als voor de hechte aansluiting en afstemming van (toeleidend) onderwijs en bedrijfsleven. Hiermee sluit het PBT aan op de analyses en oplossingsrichtingen van de Taskforce Technologie, Onderwijs en Arbeidsmarkt (TOA).
2. **Meisjes:** In onze aanbiedingsbrief van vorig jaar hebben wij u aangegeven meer nadruk te leggen op meisjes en vrouwen in bèta techniek onderwijs. Om meer meisjes en vrouwen in bèta techniek te bereiken werkt het Platform bij de uitvoering van haar programma's samen met de expertiseorganisatie Stichting VHTO (Landelijke Expertise Bureau Meisjes/Vrouwen). De inzet richt zich onder meer op (1) het ontwikkelen van targets en ambities voor deelname van meisjes in bèta techniek op alle scholen in vmbo, havo, vwo, mbo, hbo en wo en (2) het leveren van analyse-instrumenten waarmee scholen hun beleid kunnen verbeteren.
Daarnaast is in de beleidsreactie op het Sardesrapport (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 420, nr. 116) aangegeven dat ter versterking hiervan vanuit de directie Emancipatie extra prioriteit gegeven wordt aan keuzes van meisjes voor techniek. Het ministerie van OCW trekt tot en met 2011 € 3 miljoen extra uit om meer meisjes te interesseren voor een studie of opleiding in techniek en ict: hiervan is € 1 miljoen bestemd voor 100 havo en vwo-scholen, en € 2 miljoen om de instroom van meisjes uit het vmbo naar de ROC's te bevorderen. Tijdens het AO van 23 april jl. heeft de Staatssecretaris van Voortgezet en Beroepsonderwijs toegezegd u te informeren over het beleid rond meisjes en bèta/techniek. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de toezegging van de staatssecretaris.
3. **Arbeidsmarktaanpak:** Een andere accentwijziging doet zich voor op het gebied van het ACT-programma. De arbeidsmarktaanpak is in 2007 gemonitord en is wat betreft drie van de vijf brancheprogramma's niet geslaagd. Mede op grond daarvan is in 2008 besloten geen nieuwe brancheprogramma's af te sluiten, maar de inzet van het Platform te koppelen aan de oprichting van de in het coalitieakkoord genoemde TOA. Het kabinet faciliteert de start van de TOA. De TOA heeft tot doel om oplossingen te zoeken voor het tekort aan technici en technologen. De TOA kiest voor een regionale aanpak en start in vier regio's: Twente, Eindhoven, Rotterdam en Zuid-Limburg. Bij gebleken succes kunnen de regio's verder worden uitgebreid. Doel is de samenwerking tussen partijen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt te versterken zodat versnippering wordt tegengegaan en regie wordt gegeven.

Dit gebeurt door op regionaal niveau concrete afspraken te maken met betreffende partijen (onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, cwi, uuv's, etc). De regio's geven zelf aan welke prioriteiten ze leggen en aan welke vorm van ondersteuning ze behoefte hebben. De vraag vanuit het bedrijfsleven is hierbij leidend. Het Platform Bèta Techniek zal regie & audit taken vervullen. U wordt in de zomer nader geïnformeerd over de inhoudelijke plannen en targets.

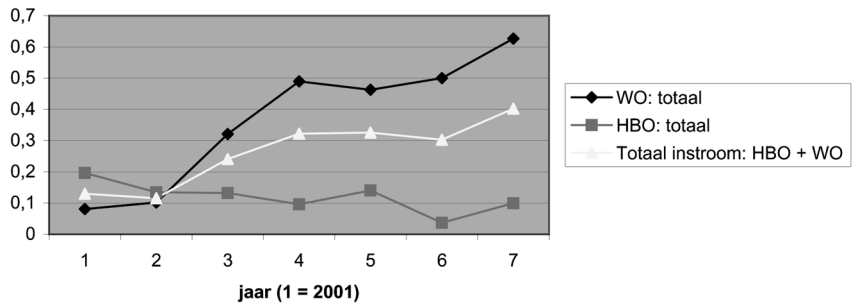
Doelstellingen Deltaplan Bèta Techniek

Voor 2007 hadden wij de doelstelling om 15% meer instroom in bètatechniek opleidingen te realiseren. Zoals uit onderstaande grafiek blijkt is deze doelstelling voor de opleidingen in de harde bèta techniek opleidingen niet gehaald: over de volle breedte van bètatechniek in het hoger onderwijs is een groei te zien van 6% in de instroom in 2007 ten opzichte van 2000.

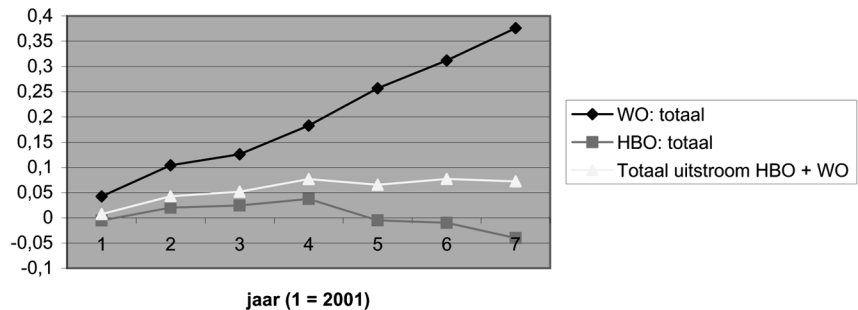
**% gestegen instroom t.o.v. 2000
natuur en techniek**

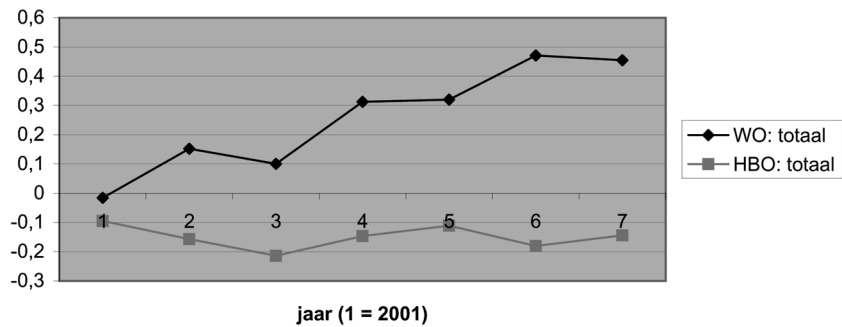
**% gestegen instroom t.o.v. 2000
snijvlakopleidingen (> 50% bèta/techniek)**

**% gestegen uitstroom t.o.v. 2000
natuur en techniek**

% gestegen uitstroom t.o.v. 2000 snijvlakopleidingen (> 50% bèta/techniek)

Uit de grafieken blijkt dat in het wo nog steeds een duidelijke groei in de instroom zichtbaar is, maar dat het totaal resultaat negatief beïnvloed wordt door het hbo. In het hbo is ten opzichte van 2000 in de in- en uitstroom nog steeds een daling zichtbaar. Alhoewel een aantal hbo-instellingen wel positieve resultaten heeft behaald, slaagt een aantal grote instellingen er niet in om succes te boeken, waardoor het totaal beeld negatief wordt beïnvloed. Instellingen die hun ambitie niet hebben bereikt, zullen dit jaar voor 50% gekort worden in de financiële bijdrage van het Platform. De instellingen die wel hun ambitie hebben bereikt – het betreft een groep van zo'n elf instellingen – kunnen daarvoor beloond worden door een extra (financiële) bijdrage. Positief is dat de instroomcijfers natuur en techniek in het hbo in 2007 voor het eerst in jaren een groei laten zien. De totale groei (hbo en wo) van zowel de harde bètavakken als de snijvlakopleidingen laten een groei t.o.v. 2000 zien van bijna 10%.

De totale instroom in de snijvlakopleidingen, opleidingen die voor meer dan 50% bestaan uit natuur en techniek vakken, is met 40% toegenomen.

De totale uitstroom hoger onderwijs in de harde bètavakken natuur en techniek is in 2007 met 7% toegenomen ten opzichte van 2000. Ook voor de uitstroom geldt dat deze voornamelijk te danken is aan de vergrote uitstroom in het wo. In het hbo is er sprake van een daling ten opzichte van 2000 (-4%). Voor de uitstroomcijfers in de snijvlakopleidingen geldt hetzelfde als voor de instroom. Ook hier scoort het hbo minder goed dan het wo.

Aan het PBT is gevraagd om een analyse te maken van de oorzaken voor het achterblijven van het halen van de doelstellingen in het hbo en aan te geven welke stappen ondernomen kunnen worden om de doelstelling in 2010 te behalen. In het bestuurlijk overleg is de HBO-raad aangesproken op het achterblijven van resultaten in het hbo.

Conclusie

Het wo heeft de tussendoelstelling ruimschoots behaald. Daar zien we zowel voor de instroom als voor de uitstroom een toename van meer dan 15%. Opvallend is dat de instroom in het hbo in 2007 voor het eerst weer steeg.

In 2007 heeft het PBT belangrijke stappen gezet in het opzetten van de kennisinfrastructuur voor bètatechniek. In 2008 bouwen we daarop voort. Eind 2008 moet er voor alle programma's van het PBT zijn:

- Een uitgewerkt bètakompas voor instellingen met in de praktijk bewezen succesfactoren
- Een «bronnenboek» met relevante ins en outs van deelnemende instellingen
- Een bètabenchmark die inzicht biedt in hoe die organisaties zich tot elkaar verhouden

Zoals wij u vorig jaar reeds hebben meegedeeld, wordt het Platform Bèta Techniek in het najaar geëvalueerd. Centraal staat de bijdrage van het Platform Bèta Techniek aan de uitvoering van het Deltaplan en de daarin vervatte kwantitatieve doelstelling. Tenslotte zal in november 2008 de tweede editie plaatsvinden van de tweejaarlijkse Science & Technology Summit. Deze markeert het einde van de fase «Kennis, kunde, kwaliteit» en het begin van de fase «Verduurzaming en verankering».

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven